

Genrepedagogik minskar klyftorna i skolan

Föreläsarna i genrepedagogik från Järfälla språkcentrum: Mohammad Abdollahnezhad, Olga Voropai, Natalia Prokhodtseva, Ayaan Axmad och Dorota Lesniewska.

Ett projektarbete som är starkt kopplat till erfarenhetsgrundad kunskap
från olika perspektiv

Förskolan

Grundskolan

Gymnasiet

Skolspråket utvecklas inte av sig själv utan kräver medvetna och systematiska undervisningsinsatser och tydliga modeller

Genrepedagogik

som

språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt

i förskolan, grundskolan och gymnasiet

Pedagogiken syftar till att ge varje elev likvärdig utbildning och anpassas till varje elevs förutsättningar och behov

Pedagogiken minskar klyftorna mellan låg- och högpresterande elever

Varför genrepedagogik?

Våra styrdokument, särskilt den samlade läroplanen, Lgr 11, ställer höga krav på genrekompetens i alla ämnen.

"Därför måste alla lärare öka sin kunskap om de genrer som är vanliga i deras ämnen och också göra genrekunskaperna synliga för eleverna."

Johansson och Sandell Ring, 2012

De vanligaste och viktigaste genrerna i skolan

Återgivande

Berättande

personliga

Olika syften med olika texter

Beskrivande

faktamässiga

Instruerande

analytiska

Förklarande

Argumenterande

Diskuterande

Genrepedagogik

Sydneyskolan i Australien på 1980-talet

En modell som gav elever från socioekonomiskt utsatta grupper och flerspråkiga elever bättre förutsättningar att behärska skolans olika texttyper och höja måluppfyllelse i olika ämnen

Modellen utvecklades i ett samarbete mellan verksamma lärare och forskare

*”Den genrepedagogiska modellen syftar till att **stegvis**, med hjälp av en **explicit** undervisning, **stötta** eleverna att utveckla inte bara sitt vardagsspråk utan även ett effektivt skolspråk.”*

Genrepedagogikens vetenskaplig grund

En teori om lärande

*Systemisk-funktionell
lingvistik*

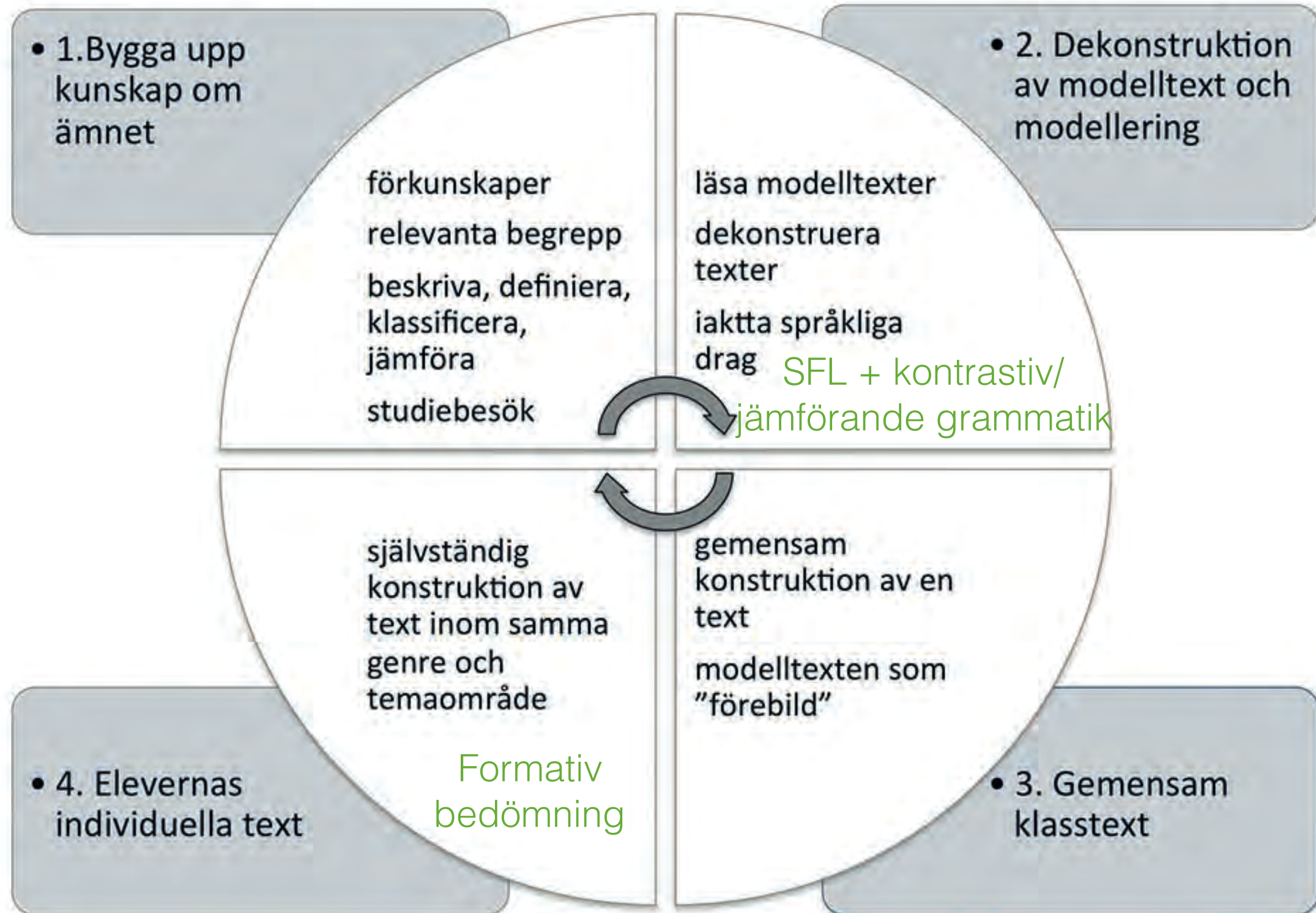
*Teorier om undervisning
(skolgenrer och cirkelmodellen)*

"Järfällas för- och grundskolor vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet vilket bidrar till högre måluppfyllelse"

Järfällas vision

Cirkelmodellen

Modellen förenklar inte undervisningen utan
förtydligar och förstärker den

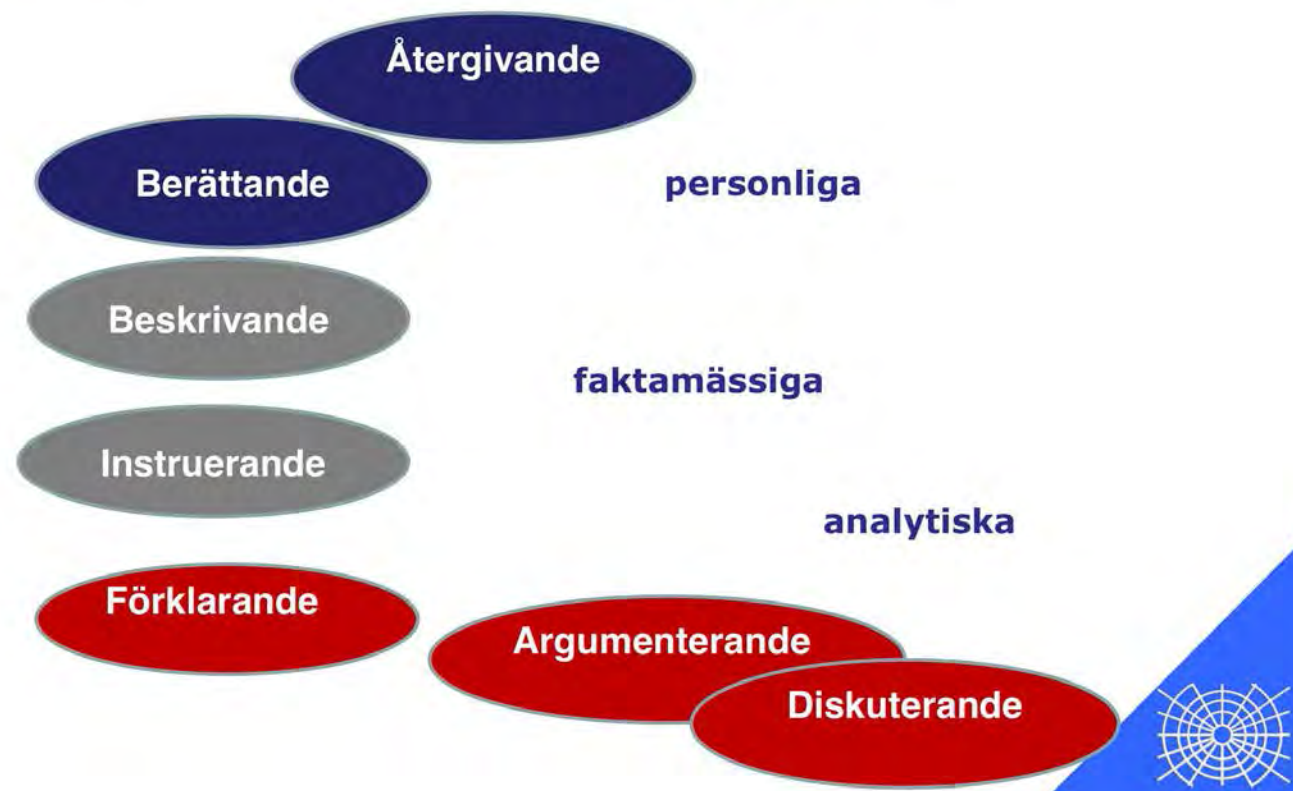
Genrepedagogiken i förskolan

*Den genrepedagogiska modellen syftar till att **stegvis**, med hjälp av en **explicit** undervisning, **stötta** eleverna att utveckla sitt vardagsspråk.*

Stockholms
universitet

De vanligaste och viktigaste genrerna i skolan

Hur jobbar vi med genrepedagogik på förskolan?

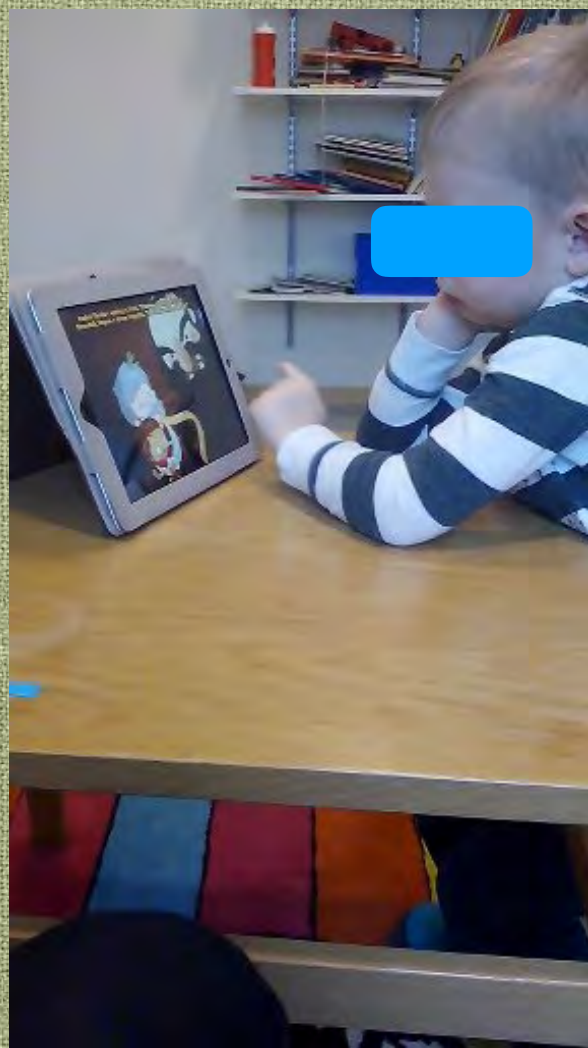
Enligt Läroplanen:

Enligt Läroplanen:

”Förskolan ska sträva efter att varje barn:

- utvecklar sin förmåga att lyssna, reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar och försöker förstå andras perspektiv,
- utvecklar nyanserat talspråk, ordförråd och begrepp samt sin förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra.”

”I förskolans uppdrag ingår att såväl utveckla barns förmågor och barns eget kulturskapande som att överföra ett kulturarv – värden, traditioner och historia, språk och kunskaper – från en generation till nästa.(...) Medvetenhet om det egna kulturarvet och delaktighet i andras kultur ska bidra till att barnen utvecklar sin förmåga att förstå och leva sig in i andras villkor och värderingar. Förskolan kan bidra till att barn som tillhör de nationella minoriteterna och barn med utländsk bakgrund får stöd i att utveckla en flerkulturell tillhörighet.”

- Vi läser sagor, faktatexter, ramsor, sjunger sånger
- Vi berättar med bilder, konkreta föremål, genom bildpromenad
- Förklarar svåra ord och komplicerade, nya uttryck.

Uppmärksam Uppmärksammar
huvudkaraktärer, hur texten
börjar, vad har hänt och var.
Hur problemet blev löst, om
det är prosa eller rimmade text.

7

Kunde Drake dricka vatten ur Wisła?

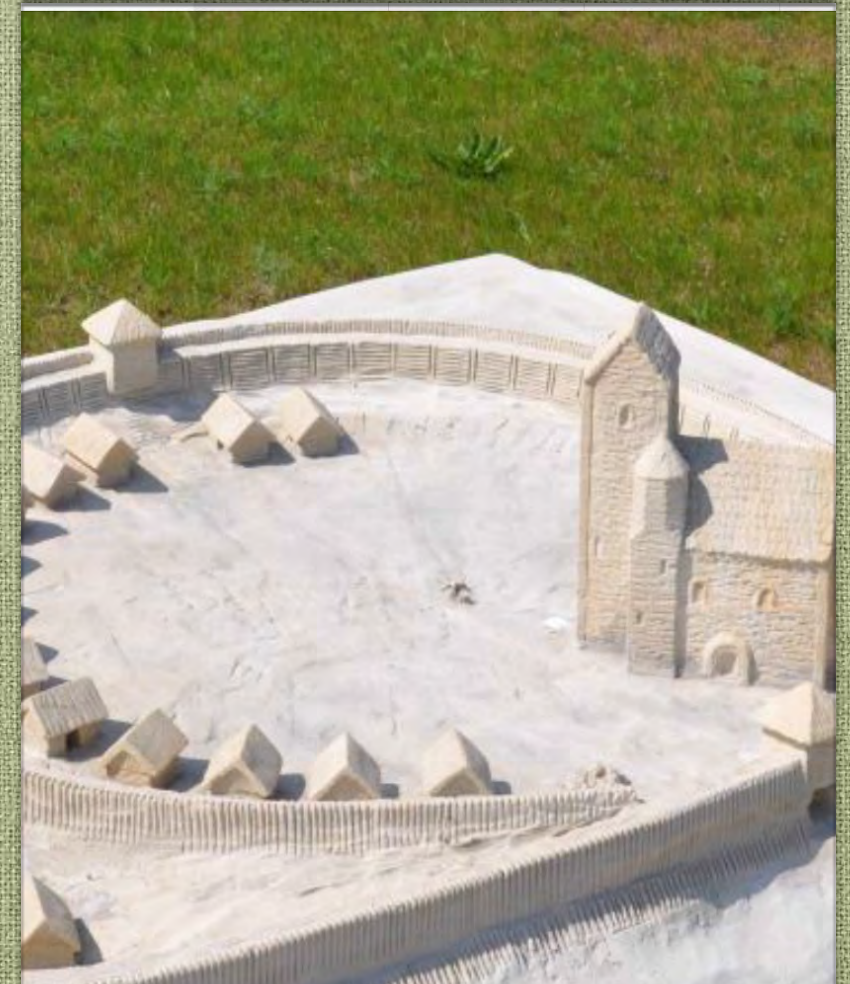
Fakta och fantasi

Det var för länge, länge sedan...

- o I Krakow vid Wisła levde och regerade kung Krak.....
- o Fakta eller fabel?

Kraks Kullen

Kraków –vad är det för något och var ligger det?

För länge sedan var Kraków Polens huvudstad. Idag är Kraków näst största stad i Polen.

Wisła är den längsta floden i Polen.

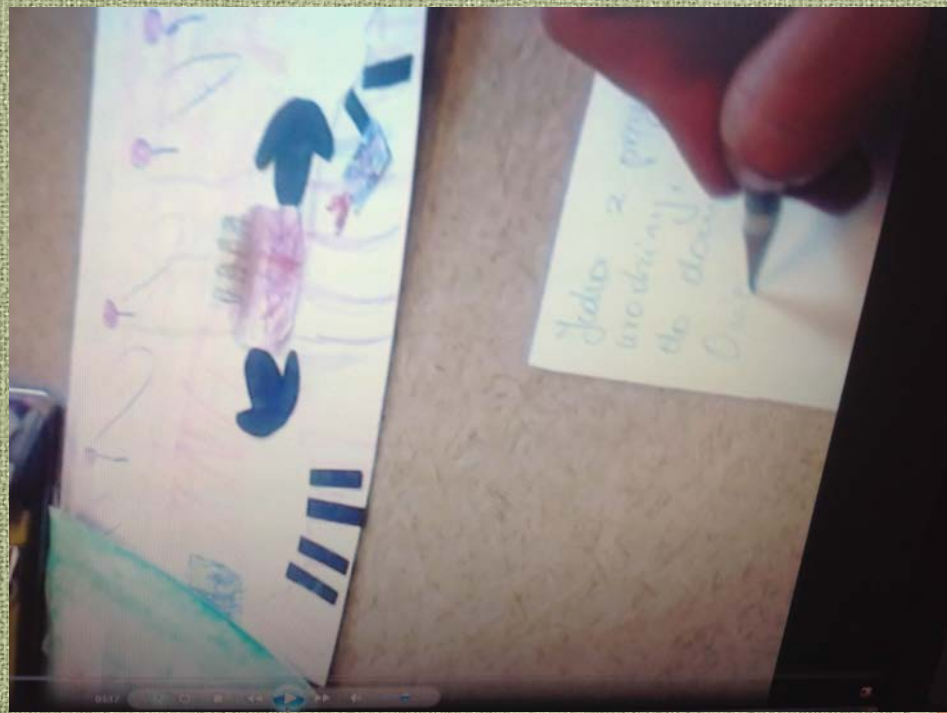
Fakta- och sagoböcker

Barn återberättar:

- bilder i rätt ordning,
- teater
- konkreta föremål

Barn fortsätter leka med texten

De försöker återspela händelser, skapa illustrationer till text .

Barn skriver och illustrerar egna böcker, fantiserar alternativa lösningar, tittar på händelser med annan karaktärs ögon.

Genrepedagogik i förskoleklass

Vikten av förförståelse
Träning i sagoberättande.
Barnen skapar egna sagor.

Återberätta Återberättande text

Genom att anpassa miljön ökar elevernas inlevelse om sagans innehåll.

Genrepedagogiken i grundskolan

Pedagogiken ger tydliga modeller och mål för lärandet:

Eleverna är väl medvetna om ***vad*** de ska göra, ***hur*** och ***varför***

Eleverna får en konkret uppfattning av hur en lyckad skrivuppgift i olika genrer ser ut

Dessutom
samstämmer lärandet, undervisningen och
bedömningen med varandra

"Att hitta närmaste utvecklingszonen"

Vygotsky

Boken om mig!

DET HÄR ÄR JAG, RITA DIG SJÄLV OCH SKRIV DITT NAMN:

Att bygga upp en
återgivande text

DET HÄR ÄR MIN FAMILJ:

Att bygga upp en
berättande text

DET HÄR ÄR MITT HUSDJUR ELLER
ÖNSKEHUSDJUR:

Att bygga upp en faktatext

МИНИ-ПИГИ-ЭТО МАЛЕНЬКИЕ ДОМАШНИЕ
СВИНКИ, ПАРНОКОПЫТАЕ.

НОВАЯ ПОРОДА БЫЛА ПОЛУЧЕНА В ГЕРМАНИИ
И США.

Живут 12-15 лет.

У НИХ ДОБРОДУШНЫЙ И ДРУБЕЛЮБНЫЙ
ХАРАКТЕР, ОНИ ОЧЕНЬ ЧИСТОПЛОТНЫ.

ИХ МОЖНО ДРЕССИРОВАТЬ.

ОНИ ВСЕЗНАЮЩИЕ И ВЕСЯТ 15 КГ

ДОСЛОВНЫЙ ПЕРЕВОД? КАРАМУЗИКИ.

HÄR BOR JAG:

Att bygga upp en beskrivande text

Тоса

Написать про осень.

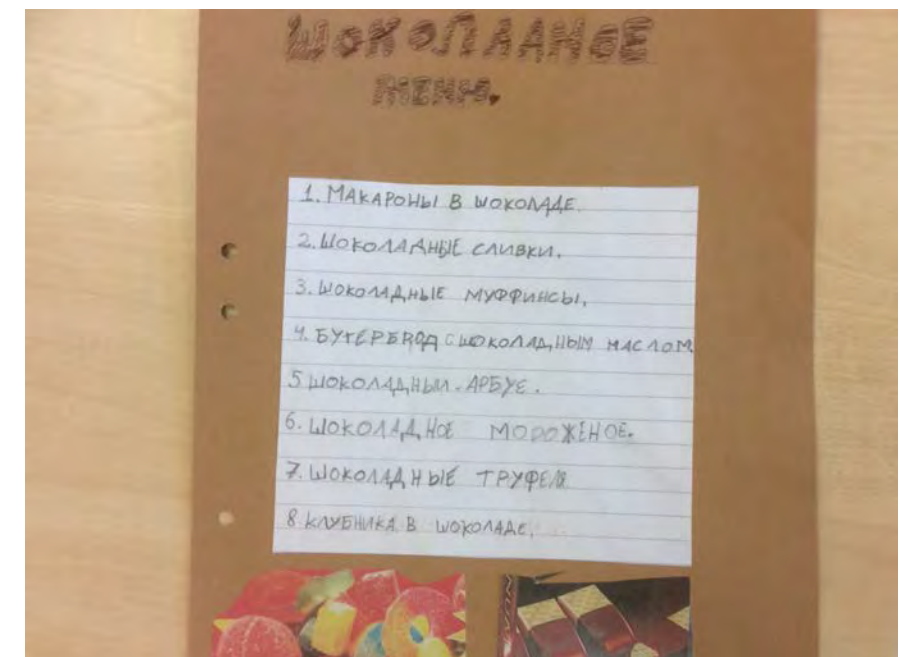
Осень можно паголать на свежем воздухе
и листе можно собрать и в лес можно по-
йти. Листа идут дождь и дождь и холода
становится. Листе желтеют и тимо старе-
вится.

MIN FAVORITRÄTT

ÄR:

Att bygga upp en
instruerande text

JAG TYCKER OM ATT:

Att bygga upp en
förklarande text

Genrepedagogiken

Mellanstadiet och Högstadiet

Den magiska dörren

- ett romanprojekt

"Волшебная дверь"

درب جادویی

Pedagogiken ger tydliga modeller och mål för lärandet

Eleverna är väl medvetna om ***vad*** de ska göra, ***hur*** och ***varför***.

Bakgrund	3
Idé	3
Rättigheter	4
Syfte	4
Arbetets gång	4
Lektionsupplägg	5
<i>Framsida</i>	5
<i>Kapitel 1 - Hej</i>	6
<i>Kapitel 2 - Brevet</i>	7
<i>Kapitel 3 - Nycklarna</i>	8
<i>Kapitel 4 - En annan värld</i>	9
<i>Kapitel 5 - En annorlunda vän</i>	10
<i>Kapitel 6 - Mitt uppdrag</i>	11
<i>Kapitel 7 - Tillbaka i skolan</i>	12
<i>Kapitel 8 - Sanningens ögonblick</i>	13
<i>Kapitel 9 - Tills någon annan öppnar dörren igen</i>	14

Elevernas utvärdering av roman-projektet "Den magiska dörren"

Spännande berättelser

Olika genrer/ texttyper

Författarrollen

Respons till
varandra

Vi lär oss av
varandra

Beskriva
människor

Tydliga instruktioner

Beskriva
känslor

Föräldrarnas uppskattning

Ht 2015

Genrepedagogiken som språkutvecklande arbetssätt på gymnasiet

Skolverket, GY ,

MODERSMÅL 1, 100 poäng,

MODERSMÅL 2, 100 poäng,

MODERSMÅL - AKTIV TVÅSPRÅKIGHET, 100 poäng

.....

Ämnets syfte

"Undervisningen i ämnet modersmål ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande :

5. Kunskaper om modersmålets uppbyggnad och förståelse av dess utveckling samt förmåga att göra jämförelser mellan modersmålet och det svenska språket.

<...>

7. Förmåga att i vardagliga sammanhang, muntligt och skriftligt, tolka från modersmål till svenska och tvärtom."

Ordbildning i olika språk

TVÅ FASER AV CIRKELMODELLEN

Persiska

Svenska

Ryska

27/01-2016

VILKA SPRÅK TALAR VI?

ATT SYNLIHGÖRA SPRÅKEN

- Svenska
- Persiska
- Ryska
- Engelska
- Spanska
- Dari
- Japanska
- Arabiska
- Turkiska
- Uzbekiska

POLYGLOTT

”

Ordet *polyglott* har använts sedan 1800-talet för personer som talar mer än ett språk.

Idag används termen om dem som talar många olika språk.

ORDBILDNING

Syfte: att få insikter om de sammansatta ordens uppkomst samt kunskap om hur våra olika språk utvecklas när de möter varandra.

GÅVOR OCH ETIKETT

Regifta gärna – men gör rätt

Fick du en mugg, vinflaska eller kanske en tröja i julkapp som du inte önskat dig? Att regifta presenten ligger i tiden. Men tänk på att vissa saker passar bättre att ge vidare än andra.

♥ Stockholm

Redan 1995 förekom begreppet "regifting" i ett avsnitt av tv-serien Seinfeld. Jerry Seinfeld ger bort två biljetter till Super Bowlfinalen till sin bekant Tim Whatley. Han ger då Jerry en inslagen etikettskrivare. Men Elaine är säker på att hon gett samma etikettskrivare till Tim Whatley och han blir anklagad för att vara en regifter.

Hur man förhåller sig till gåvor och om det är okej att regifta dem, är något hon fått allt fler frågor om på senare tid.

– Jag får ofta frågor om det här. Problemet, om man vill göra det till ett sådant, är att vi i dag inte ser gåvor som de överraskningar och den glädje de ska vara, utan som ett svar på något slags beställning. Det är ungefär: "Jag vill bara ha det som jag verkligen vill ha och det ska jag också få". Men gåvor är inga rättigheter.

DET GÄLLER ATT regifta med fingertoppskänsla. Saker får såklart inte vara öppnade och det gäller att inte ge till-

Mitt i frågor

Vad tycker du om att regifta presenter?

Marianne Nordin, 69, Vällingby:

"Det är väl bra om presenten kommer till glädje för någon annan. Jag kommer inte på rak arm på någon gång då jag själv gjort det."

Ricke Asp, 47, Nacka:

"Jag har aldrig gjort så, jag brukar vara glad för det jag får. Jo, förresten så gav jag en bok till min son som jag själv hade fått."

*Praktiskt arbete med artikeln,
ca 20 min*

OBS! Nya begrepp

SAMMANSATTA ORD

- Hitta sammansatta ord
- Skriv beståndsdelar
- Översätt orden så gott det går
- Klistra på tavlan i respektive grupp

Latinska prefix re-
tillbaka- åter-, om- vidare

retur, returnera, reaktion återverkan,

Stöttning

Det finns två nivåer av stöttning enl Gibbons

1) Stöttning som handlar om lärarens planering och utformande av arbetsmoment utifrån kursplanemål med upplägg, instruktioner och förklaringar av uppgifter.

Stöttning

Ordbildning

Morfologi: Hur ord böjs och bildas

Morfem: Ett ords bitar

Rotmorfem och grammatiska morfem

- **Rotmorfem** har ett innehåll - de betyder något. Därför kan de stå ensamma.
Ex: fot, boll, match, vak (vaka)
- **Grammatiska morfem** läggs till ett eller flera rotmorfem. Betyder ingenting och kan därför inte stå ensamma.
Ex: s, be, ning, ar, na
FOT-BOLL-S-MATCH-BE-VAK-NING-AR-NA

Sammansättningar

I svenskan kan man nästan göra vilka sammansättningar som helst.

1. Substantiv+substantiv: **mobil+kamera**
2. Substantiv+adjektiv: **sol+gul**
3. Substantiv+verb: **hals+hugga**
4. Adjektiv+verb: **små+springa**
5. Verb+adjektiv: **skriv+trött**

2) Stöttning utifrån elevernas lösningar, utsagor, och frågor.

Inkluderande arbetssätt

Vi använde elevernas flerspråkighet som resurs och eleverna som tillgång.

Det togs stor hänsyn till elevernas kunskaper och erfarenheter vilket var en viktig faktor för deras vidare språkutveckling på respektive språk.

Tillåtande klimat, inkluderande arbetssätt där samarbete uppmuntrades. Eleverna hjälpte varandra och vågade fråga lärare om de inte förstod.

Eleverna använde med självklarhet sina olika språk som resurs i lärandet och vi, lärare, uppmuntrade till översättningarna. Starka elever i svenska fick hjälpa svaga elever och tvärtom starka elever i modersmål fick hjälpa svaga elever i respektive språk = *kollektiv stöttning* enl Gibbons (2006).

Sammansatta ordens struktur på modersmålen jämfördes med den svenska strukturen.

Slutsatser av kollegialt lärandet:

*Att reflektera över sin profession
och
att utveckla den tillsammans med
kollegor har stor betydelse
för att
utveckla kvaliteten i undervisningen
och verksamheten*

Bine ai venit

Soodhawow

Projektdeltagare:

Bienvenidos

Hoş geldiniz

Dorota

Olga

Mohammad

Ayaan

Natalia

Lektionerna blev roligare

Samarbetet blev mer givande

Planeringen blev mer strukturerad

Undervisningens kvalitet har ökat

Pedagogisk-didaktiska delen av arbetet blev mer intressant

Genomförande och feedback blev mer konstruktivt

Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt – Läsa mer?

Skolverket

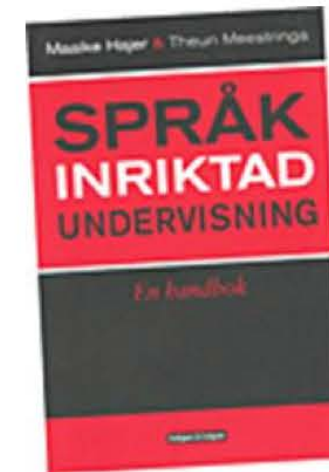
Pauline Gibbons

Johansson & Sandell Ring

Gun Hägerfelth

Hajer & Meestringa

Våga utforska nya metoder!